

Olika strategier att motverka hemlöshet

- Anders Arnsvik
- FoU-cafe - Järfälla
- 18 november 2009

Disposition

- Vräkningsförebyggande arbete – Upplands Väsby
- Stödboende syftande till att förebygga framtida hemlöshet – Upplands Väsby
- Alternativ till härbärke – Solna/Sundbyberg

Historik

- Boendekonsulenttjänst inrättades 2005-01-01. Huvudsaklig arbetsuppgift administrering och uppföljning av ca 80 sociala lägenheter.
- BF/aviserings och avhysningsärendena ingick men blev styvmoderligt handlagda
- Utvecklingsmedel från Socialstyrelsen syftade till att inrätta en Boenderådgivartjänst 2006-01-01

Uppdrag

- Fördjupa samverkan med allmännyttiga bostadsföretaget Väsbyhem
- Arbeta i synnerhet med de hyresgäster som erhållit Betalningsföreläggande (BF)
- Kompletterande uppdrag var att utveckla samverkan med kvartersvärdarna
- Mål: minska antalet avhysningar

Boenderådgivarens arbetsuppgifter

- Extern samverkan –Väsbyhem (2 pers)
- Intern samverkan - IFO
- Kallelse med information om ”verksamheten” samt besökstid skickades till samtliga som fått BF
- BF aktuella inom IFO skickades direkt till berörd socialsekreterare
- Arbeta med dem som kontaktar och i samverkan med Väsbyhem försöka finna olika lösningar
- Ekonomisk rådgivning – vägledning

Vad säger socialtjänsten

- Positivt med specialisering
- Möjlighet att komma in tidigt
- Förebyggande arbete
- Väsbyhem irriterades (ibland) över socialtjänstens utredningstider och betoningen av individens ansvar (enl socialtjänsten)
- Positivt med yrkesbakgrund inom Försörjningsstöd

Vad säger Väsbyhem

- Smidigare ingång till socialtjänsten
- En kontaktyta – en adress
- Bra att kunna göra gemensamma hembesök
- Möjlighet att komma in i ett tidigt skede
- Sammantaget mycket positiva till samverkan

Vad säger hyresgästen

- Positivt att få prata med någon kring den uppkomna situationen
- Få hjälp med att finna lösningar – någon att "bolla" med. Budget/ekonomirådgivning
- Kommer att ta kontakt om man skulle hamna i samma situation igen
- Kan tänka sig att rekommendera andra

Resultat

- 2006: 10 avhysningar (varav tre ärenden beslutades det om avhysning 2005) pga av hyresskuld – jämfört med 16 st 2005.
- Totalt skickades infobrev med besökstid till 407 hyresgäster vilka också hade fått BF. Ca 20% (80 st) kom på besök. 30 ställde upp på att bli intervjuade.
- 76 av 407 hade tidigare aktualitet inom IFO. Dessa överfördes direkt till berörd sektion.
- Man nådde en grupp som inte tidigare hade aktualitet inom Socialtjänsten vilket skapade möjlighet att i samverkan arbeta intensivt för att förebygga vräkning.
- 60 % - som erhöll BF reglerade sin hyresskuld utan att socialtjänsten behövde kopplas in

Övrigt

- Indikationer på att en del som reglerade sin hyresskuld – återkom med ny skuld
- Framkom också att Väsbyhem inte har någon tydlig policy i vräkningsärenden (2006/2007)
- Intern fråga inom IFO: Vad har vi för policy
- Funktionen Boenderådgivare upphörde januari 2008

Stödboendet Min Framtid

- Intern kartläggning inom IFO hade identifierat unga kvinnor, 18 – 25 år som riskgrupp för framtida hemlöshet. Gruppen levde under problematiska livsomständigheter/instabil boendesituation. Vanlig lösning extern placering ex jourboende, familjehem mm.
- I stället skulle de erbjudas "kollektivboende".
- Sammanföll med diskussionerna om att utveckla hemmaplanslösningar

Målgrupp - utmärkande drag:

- Konfliktfyllt förhållande till ursprungsfamiljen,
- Instabilt boende
- psykisk ohälsa som lett till svårigheter att fungera i vardagen,
- Överkonsumtion av alkohol/droger
- (Källa: ASI-intervjuer)
- Kvinnorna uppfattade sig inte som hemlösa

Uppdraget för Min Framtid

- Arbeta med kvinnorna innan manifest hemlöshet
- Kvinnorna skall stödjas i att ta itu med sin vardag
- Kvinnorna ska via stödet kvalificeras för boende i försökslägenhet

Arbetsmodellen

- *Relation och bemötande* har betydelse
- *Stöd* – börja där kvinnorna befinner sig
- *Individanpassat och flexibelt* – kvinnornas behov styr
- "Som personal rullar man med i processen" och tillämpar de förhållningssätt (ex MI) som situationen kräver
- Boendet en *frizon*
- *Eget ansvar* för sin framtid
- *Delaktighet*
- *Fokus* på det som fungerar
- *Normalisering* – ingå i arbets- studiesammanhang, fortsatt kontakt med familj och vänner

Personalens roll

- Stödjande
- Vägledare
- "Ställföreträdande föräldrar"
- Coach

Vad säger kvinnorna

- Ett boende på deras villkor
- De är med och styr och får ta ansvar
- Skönt att ha någon att vända sig till
- Någon att bolla tankar och funderingar med - får andra perspektiv
- Tillgängligheten
- Skönt att komma till en miljö där man kan börja tänka framåt

Resultat - 2007

- Min Framtid hade under undersökningstiden kontakt med 10 kvinnor + 5 externt boende. (okt 2007)
- Tre bor i eget boende alt försökslägenhet och fungerar i vardagen (2007)
- 4 "skrevs ut" av olika skäl
- En överförd till LSS
- Ingen behövde institutionsplaceras
- Väsentligt att nämna är att Väsbyhem bidragit med lägenheter – dessa har inte varit ett hinder

Resultat – 2006 - 2009

- 24 kvinnor har haft kontakt med MF
- 18 har bott i MF:s lägenhet
- 13 bor i egen lägenhet/försökslgh samt har arbete alternativt studerar samt är självförsörjande
- "Trygghetsstöd"

Vilka har INTE fungerat

- Personer med alltför stark identifikation till missbruksmiljöer / aktivt missbruk / uttalade psykiska problem.
- Hemmaplanslösning kan vara en lösning för dessa men under andra förutsättningar: Kort tid i institutionsvård för att "bryta" en akut situation. Kräver större personaltäthet på hemmaplan.
- Den egna motivationen är viktig

Vad har haft betydelse?

- Personalen kände varandra sedan tidigare och hade en ide kring hur de ville arbeta
- Fritt mandat från projektledningen
- Tillit till deras sätt att arbeta och utveckla verksamheten
- Samverkan – öppenhet – flexibilitet och tillgänglighet - normalisering
- Kunskap om olika förhållningssätt

Bakgrund till Steget – utgångspunkter

- Härbärgesboende befäster och konserverar situationen
- Härbärgessystemet ”skadar” hemlösa och försvårar för dem att återvända till ett ”vanligt liv” – störd livsrytm
- Kortsiktiga lösningar
- Skapar INTE möjlighet /förutsättningar för förändringar
(Hemlöshet / Hans Swärd, 1998)

Stegets verksamhetside

- I stället för härbärke erbjuda dygnsboende med stöd (Pilgrimshem)
- Börja där klienten är...det vill säga det är möjligt att flytta in utan att vara avgiftad/nykter
- Långsiktighet i stället för kortsiktighet
- Individuella handlingsplaner
- Delaktighet kring planeringen
- Stöd utifrån individens behov
- Till verksamheten är knutet en koordinator
- En kontakt i stället för flera

Syftet med Steget

- Genom boendet skapa förutsättningar för klienterna att börja reflektera över sin situation
- Möjliggöra för de boende att kvalificera sig till kommunernas boendekedja
- ("En central fråga i utvärderingen var - kommer de över huvud taget vidare")

Stegets arbetsmodell

- Stöd
- Boende
- Delaktighet
- Sammanhang

Vad säger klienterna om Steget

- Dörr att stänga om sig – bättre än härbärke
- Bo på sina egna villkor – komma och gå som man vill
- Det är individuellt och upp till mig
- Individuella nedtrappningar – små mål, små steg
- Jag kan vara med och påverka
- Bra med stöd. Någon att vända sig till – inte flera
- Man dricker mindre

- Det är en plattform att utgå ifrån
- Bra. Det beror på vilka förväntningar man har, från att inte ha något alls.....

Resultat - 2009

- Totalt har 15 klienter deltagit
- 7 bor i försökslägenhet
- 1 bor i Ör (referensboende)
- 1 bor på Pilgrimshem

Sammanfattning

- Lokala arbetssätt
- Trots olikheter i målgrupper och förutsättningar finns begrepp som återkommer som relation, börja där klienten är., småskalighet, flexibilitet, tillgänglighet....
- Dessa begrepp är generella och överförbara till allt klientarbete

Öppenvård

Min Framtid – Upplands Väsby
Adrian - Sollentuna
Hillevi – Upplands Bro
Steget - Sundbyberg
Ung-Bo - Kalmar
YAR – Borlänge
27:an - Vallentuna

Gemensamma nämnare

Relationsbaserat
Småskalighet
Flexibilitet
Delaktighet
Tillgänglighet
Nätverk
Fokus – det som fungerar
Inte problemorienterat

Liknande projekt

- Case-manager (psykiatri)
- Personliga ombud (psykiatri)
- "En lots för livet" (Stockholms Stad m fl)
- Olika vårdkedjeprosjekt i Sverige har haft liknande ambition

Personer med "tungt missbruk" – behov av nya resurser eller nya tankar
(Humphrey & Tucker, 2002, Blomqvist m fl 2007)

- Kontinuitet viktig: långvariga problem kräver långvariga insatser
- Egna val – engagemang / positiv förväntan
- God relation / arbetsallians av central betydelse
- Förbättring acceptabelt mål

- I stället för oregelbundet återkommande intensiva insatser (tvångsvård, behandlingshem, härbärgesboende osv)
- Kontinuerlig lågintensiv kontakt – återkommande stöd, mobilisering av "läkande krafter" i levnadsmiljön.

Övrigt

- Socialstyrelsens nationella Riktlinjer för missbruks och beroendevården lyfter fram hemlöshet och boendestöd som ett utvecklingsområde.
- F n obefintlig forskning inom detta område.
- Finns ett liknande boende i Malmö (2009)